

Co-funded by
the European Union

Представництво Європейського Союзу в Україні
Технічний університет Мюнхена (Німеччина)
ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)
ГО «Інститут стратегій інноваційного розвитку і
трансферу знань» (Україна)
Сумський Державний Університет (Україна)
Кафедра міжнародних економічних відносин
Модуль Жана Моне «Впровадження механізмів Європейського Союзу
для протидії сучасним викликам і загрозам»
(101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ І ЗАГРОЗАМ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 28-29 лютого 2024 року)

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору (авторам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Суми
Сумський державний університет
2024

Co-funded by
the European Union

Delegation of the European Union to Ukraine
Technician University of Munich, Campus Straubing
for Biotechnology and Sustainability (Germany)
Public Union “Ukrainian Adult Education
Association” (Ukraine)
Public Union “Institute of strategies for innovative
development and knowledge transfer” (Ukraine)
Sumy State University (Ukraine)
Department of International Economic Relations
Jean Monet's module “Implementation of European Union mechanisms for
combating modern challenges and threats”
(101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH)
(2022-2025)

MECHANISMS FOR COMBATING MODERN CHALLENGES AND THREATS: LESSONS FROM THE EU FOR UKRAINE

Materials
of the International Scientific and Practical Conference
(Sumy, Ukraine, February 28-29, 2024)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are, however, those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Sumy
Sumy State University
2024

Рецензенти:

Вікторія Божкова – д-р екон. наук, професор, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна);

Леонід Таранюк – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 15 від 24 червня 2024 року)*

М 55 Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine (Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції в рамках виконання проекту Модуль Жан Моне програми ЄС Еразмус+ на тему «Впровадження механізмів ЄС для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (2022-2025), м. Суми, 28-29 лютого 2024 р. / за заг. ред. В. Школи, М. Домашенко. – Суми: СумДУ, 2024. – 221 с.

The collection consists of the materials from International Scientific Conference «Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine», held within the project of the programme EU Erasmus+ «Implementation of European Union mechanisms for combating modern challenges and threats» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) in SSU. The materials represented are the results of the research being carried out in 14 countries (Czech Republic, Estonia, Germany, Israel, Italy, Kanada, Lithuania, Poland, Slovakia, Switzerland, Turkey, Ukraine, United Kingdom, USA) dedicated to following issues: EU policy on reducing global risks; Ukraine in the European security area; EU mechanisms for combating economic, environmental, geopolitical, social and technological risks; EU tools to ensure resilience, sustainability and security; EU's digital transformation of the economy and society; EU mechanisms for facilitating the process of rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine; social and economic aspects of structural changes toward bioeconomy and sustainable economic systems. The materials retain the style, spelling, and punctuation of the author's texts. Authors are responsible for the content of scientific reports.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України», що проводилась в рамках виконання проекту Модуль Жан Моне програми ЄС Еразмус+ 2022 року на тему «Впровадження механізмів Європейського Союзу для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) у СумДУ, в яких наведені результати наукових досліджень, що виконуються у 14 країнах (Велика Британія, Естонія, Ізраїль, Італія, Канада, Литва, Німеччина, Польща, Словачія, США, Туреччина, Україна, Чехія, Швейцарія), прив'язані таким питанням: політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків; Україна у Європейському безпековому просторі; механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними, геополітичними, соціальними і технологічними ризиками; інструменти ЄС для забезпечення стійкості, сталості та безпеки; цифрова трансформація економіки та суспільства ЄС; механізми ЄС для сприяння процесу відбудови, відновлення та реконструкції України; соціальні та економічні аспекти структурних змін в напрямку біоекономіки та стійких економічних систем. У матеріалах збережено стиль, орфографію, пунктуацію авторських текстів. Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори.

УДК 339.9:061.1ЄС(477)(063)

© Сумський державний університет, 2024

Науковий комітет конференції:

Ольга Прокопенко (член робочої групи Проєкту)

д.е.н., професор, науковий дослідник, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія); професор кафедри економічної теорії, Інноваційний університет Колегіум Мазовія (Польща)

Юрій Петрушенко

д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); заступник голови правління, ГО «Центр освіти впродовж життя» (Україна)

Ольга Попова

д.е.н., професор, завідувач кафедри управління і фінансово-економічної безпеки, ДВНЗ "Донецький національний технічний університет" (Україна);

Віталій Омеляненко (член робочої групи Проєкту)

д.е.н., доцент, академік Української технологічної академії, керівник Навчально-наукового центру проєктних технологій, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна); директор, ГО Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань (Україна); постдок, Естонський університету підприємництва Майнор (Естонія)

Олена Маркова

д.ю.н., доцент, Університет Лінкольна (Велика Британія); доцент, кафедра юридичних дисциплін, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ (Україна);

Вікторія Школа (керівник робочої групи Проєкту)

к.е.н., доцент, провідний науковий співробітник кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); постдок, Мюнхенський технічний університет (Німеччина)

Марина Домашенко (член робочої групи Проєкту)

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна)

Маріна Ярвіс

PhD, доцент, Естонський університет підприємництва Майнор, Таллінський технічний університет (Естонія)

Марія Троян (член робочої групи Проєкту)

к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного сервісу, Сумський Державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка (Україна)

Тетяна Курбатова

к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет (Україна); науковий співробітник відділу досліджень наукової політики, Бізнес-школа Університету Сассекса, Університет Сассекса (Велика Британія)

Scientific committee:

Olha Prokopenko (member of the Project group),
Doctor of Economics, Professor, Researcher, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science (Estonia); Professor of Economics Department, Collegium Mazovia Innovative University (Poland);

Yuriy Petrushenko

Doctor of Economics, Professor, the Head of the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); vice-head, Public Union “Ukrainian Adult Education Association” (Ukraine);

Olha Popova

Doctor of Economics, Professor, the Head of the Management and Financial and Economic Security Department, Donetsk National Technical University (Ukraine);

Vitaiy Omelyanenko (member of the Project group)

Doctor of Economics, Associate Professor, Academician of Ukrainian Technological Academy, Head of Educational and Scientific Center of Project Technologies, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko (Ukraine); Postdoc, Estonian Entrepreneurial University of Applied Sciences (Estonia); Director, NGO Institute of Innovation Development Strategies and Knowledge Transfer (Ukraine);

Olena Markova

Doctor of Law, Associate Professor, University of Lincoln (the United Kingdom); Associate Professor, the Department of Legal Disciplines, Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs (Ukraine);

Viktoriia Shkola (leader of the Project group)

PhD in Economics, Associate Professor, Leading Researcher, the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); Postdoc, Professorship of Sustainable Economic Policy, TUMCS for Biotechnology and Sustainability, Technical University of Munich (Germany);

Maryna Domashenko (member of the Project group)

PhD in Economics, Associate professor, Associate Professor, the Department of International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine);

Marina Jarvis

PhD in Business Administration, Associate Professor, Estonian Entrepreneurship University of Applied Science, Tallinn University of Technology (Estonia);

Maria Troyan (member of the Project group),

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel and Restaurant Service, Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko (Ukraine);

Tetiana Kurbatova

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of

International Economic Relations, Sumy State University (Ukraine); Senior Research Fellow of the Science Policy Research Unit, University of Sussex Business School, University of Sussex (the United Kingdom)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

Політика ЄС щодо зменшення глобальних ризиків

SECTION 1

EU policy on reducing global risks

<i>Антощенко В.В., Дейнега М.В.</i> ОСНОВИ СПІЛЬНОЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	17
<i>Shkola V., Peresadko G., Rakhimova O., Biryukov O.</i> DEVELOPMENT OF HEALTH POLICY IN THE CONTEXT OF GLOBAL RISKS MANAGEMENT: THE EU EXPERIENCE FOR UKRAINE	20
<i>Нич Т.В.</i> ЕКОНОМІЧНІ ТА ОСВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: АНАЛІЗ З ГЛОБАЛЬНО-ПІВНІЧНОЇ ПЕРСПЕКТИВИ.....	25
<i>Антощенко В.В., Глянь Т.І.</i> РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	28
<i>Косенко С.А., Перерва П.Г.</i> ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ	31
<i>Нестеров Д.О., Перерва П.Г.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ	33
<i>Перерва О.П., Романчик Т.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ НАУКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В ФРН.....	37

<i>Савельєва А.А.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОЇ УЧАСТІ ЖІНОК В ЕКОНОМІЦІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ..	40
---	----

РОЗДІЛ 2

Україна у Європейському безпековому просторі

SECTION 2

Ukraine in the European security area

<i>Подрез-Ряполова І.</i> СТРАТЕГІЧНИЙ КОМПАС БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ЄС: ОКРЕМІ ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	43
<i>Tkachenko A., Bondarenko H.</i> THE ROLE OF CYBER SECURITY FOR UKRAINE'S ECONOMIC SYSTEM.....	47
<i>Рак М.С.</i> РОЛЬ ЖІНОК У ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ АНАЛІЗ.....	49
<i>Чилібійська А.Д., Оленцевич Н.В.</i> МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РИНОК ПРАЦІ.....	51
<i>Бородіна О.А.</i> ФІСКАЛЬНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: АДАПТАЦІЯ В УКРАЇНІ ДОСВІДУ ПОЛЬЩІ ТА ЛИТВИ.....	54
<i>Абрамова А.С.</i> ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ НА ДІЛОВУ АКТИВНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ.....	57
<i>Холодова О., Бугайова М., Ковальов В.</i> ЯКІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ – КРОК ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	60

Овсюк Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ТА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ТА МСФЗ.....	63
---	----

Синчак В. П. ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО МЕХАНІЗМУ ЄС НА ГАРМОНІЗАЦІЮ ПДВ ЯК ЕЛЕМЕНТА ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	65
---	----

РОЗДІЛ 3

**Механізми ЄС для боротьби з економічними, екологічними,
геополітичними, соціальними і технологічними ризиками**

SECTION 3

**EU mechanisms for combating economic,
environmental, geopolitical, social and technological risks**

Сриберко А.В., Петрушенко М.М., Степанова Ю.В. СУПУТНИКОВИЙ МОНІТОРИНГ БЕРЕГОВОЇ СМУГИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ТА ЕКОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ.....	68
--	----

Курііанова L, Курііанова D. SOCIO-ECONOMICAL QUINTILES OF REFUGEES AND FORCIBLY DISPLACED PERSONS. MAIN PERSPECTIVE MECHANISMS OF INTEGRATION AND SOCIAL INCLUSION IN PROCESS OF BUILDING SUSTAINABLE SOCIETY.....	71
---	----

Святна Т., Галинська А.В. РЕГУЛЮВАННЯ КОНЦЕПЦІЙ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ З ВРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ ТА МОЛОДІЖНОЇ АУДИТОРІЇ.....	76
---	----

Чернишенко О.І., Кобелєва Т.О. РОЗПОДІЛ ВИТРАТ НА ЗАОХОЧЕННЯ ДОСЛІДНИКІВ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ.....	78
---	----

Чубенко В.А. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЯК ЗАСОБУ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГЛИБОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В АСПЕКТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЄС.....	81
Лепський Р.С., Ткачов М.М. АНТИМОНОПОЛЬНЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ЄС.....	83
Markova O. MEDIATION AS THE KEY TO RESOLVING MILITARY CONFLICTS.....	86
Шейн Є.С., Дьякова Н.М., Перерва П.Г. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ЗАСАДАХ СТАРТАП-СТУДІЙ.....	88
Волкова Я., Хмурова В. АНАЛІЗ МЕТОДИК ОЦІНКИ СТАНУ РИНКУ МЕДИЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У РІЗНИХ КРАЇНАХ ЄС.....	90
Шмиголь Н.М., Бірський В.В., Антонюк А.А. ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ОЦІНКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	93

РОЗДІЛ 4

Інструменти ЄС для забезпечення стійкості, сталості та безпеки

SECTION 4

EU tools to ensure resilience, sustainability and security

Антощенкова В.В., Апросіна О.Б. СТАЛІЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВА СВІТОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	97
Антощенкова В. В., Семперович І.В. ПРІОРИТЕТНІ ДІЇ ЄС В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	100

Корольчук Л.В. ЗДОБУТКИ ЄС НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	103
Антощенко В. В., Пересада М.О. АНАЛІЗ ЗВІТУ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК КРАЇН ЄВРОПИ.....	105
Біловол А.В., Тарасенко С.В. АНАЛІЗ ДОСЯГНЕННЯ КРАЇНАМИ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 9 НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ, КИТАЮ, США ТА УКРАЇНИ.....	107
Трушкіна Н.В. ІНСТРУМЕНТИ ЄС ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	109
Гармаш С.В. Перерва П.Г. КАДРОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	112
Євсєєв А.С., Перерва П.Г. МОТИВАЦІЯ НАУКОВЦІВ ДО КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД.....	115
Мирошник Т.О, Кобєлева Т.О. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ ЄС.....	118
Кравцов В.Ю, Перерва П.Г. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЄС.....	121
Перерва П.О., Косенко О.П. МАРКЕТИНГОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ЄС ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	124
Климентова М.В., Кобєлева Т.О. МЕТОДИ ВСТАНОВЛЕННЯ ЦІН В ЄС: ЗОВНІШНЄ РЕФЕРЕНТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ.....	127

РОЗДІЛ 5
Цифрова трансформація економіки та суспільства:
досвід ЄС

SECTION 5
Digital transformation of the economy and society:
EU experience

Гопанчук Л. М.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ..... 130

Levkin A., Kotko Ya, Chaliy I.

DIGITAL TRANSFORMATION OF THE NATIONAL ECONOMY:
EUROPEAN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR UKRAINE..... 133

Коритько Т. Ю.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ
ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ..... 135

Прокопенко М.О., Кочубей О.В.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-
УПРАВЛІННІ: РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ..... 138

Привалов М.І., Ніколаєв Д.П., Рассадникова С.І.

ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ..... 141

Domashenko M. D., Domashenko V.S., Domashenko M.S.

ELECTRONIC COMMERCE AS A MODERN DIRECTION OF
INTERNATIONAL TRADE..... 143

Пожуєва Т.О., Щеголеватих Д.Є.

МАЙБУТНЄ ПРАЦІ: ВЗАЄМОДІЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ,
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В ЕПОХУ
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ..... 145

Tarasenko S., Duranowski W.

SWOT-ANALYSIS OF POLAND'S AND UKRAINE'S ARTIFICIAL
INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IMPLEMENTATION..... 147

<i>Бут М.Г., Сайчук В.С.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СМАРТ-ТУРИЗМ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	149
<i>Біловол А.В., Тарасенко С.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ШОСТОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ.....	152
<i>Ільченко В.М.</i> ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР.....	154
<i>Koldovskiy A.</i> INFRASTRUCTURE TRANSFORMATIONS IN THE CONTEXT OF FINANCIAL SECTOR DIGITALIZATION.....	156
<i>Копиця А.О., Кобєлєва Т.О.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ НІАРШОРІНГУ (NEARSHORING) ДЛЯ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	159
<i>Розгон О.В.</i> ДОСТУПНІСТЬ ЦИФРОВОЇ РЕПРОДУКЦІЇ У ВІДКРИТОМУ СХОВИЩІ МУЗЕЮ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	162

РОЗДІЛ 6

Механізми ЄС для сприяння процесу відбудови, відновлення та реконструкції України: виклики та загрози

SECTION 6

EU mechanisms for facilitating the process of rebuilding, recovery and reconstruction of Ukraine: challenges and threats

<i>Pondorfer A., Shkola V., Hoch G.</i> THE WAR, SOCIAL CAPITAL AND RESILIENCE IN UKRAINE ...	164
<i>Омельяненко В.А., Омельяненко О.М.</i> ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СТАРОПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ.....	168

Науменко О.М. ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ НА ШЛЯХУ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС.....	170
Прокопенко О.В., Кльон В.М., Костирко Д.Р., Богачов Д.І. СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД: СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ПІДХІД.....	173
Шевченко Г.М. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТІЙКОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	175
Тур О.У. CORE POSITIONS OF UKRAINE'S POST-WAR RECONSTRUCTION ON THE BASIS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA EXPERIENCE.....	177
Новіков Ф.О., Таранюк К.В. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ.....	179
Підоричева І.Ю., Ляшенко В.І. ГАРМОНІЗАЦІЯ СТАТИСТИЧНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА ЄС: ВИМОГИ ТА ВИКЛИКИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	182
Юрко І.С. УМОВИ ПОВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ МІГРАНТІВ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	185
Панасюк О.М. ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ.....	188

РОЗДІЛ 7

Соціальні та економічні аспекти структурних змін у напрямку біоекономіки та стійких економічних систем

SECTION 7

Social and economic aspects of structural changes toward bioeconomy, and sustainable economic systems

Lisniak B., Domashenko M.

GLOBAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS AND THEIR IMPACT ON INTERNATIONAL BUSINESS..... 192

Кравченко Ю.М.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ..... 195

Shkola V., Bakin M.

VIEW ON UKRAINE'S SUSTAINABLE DEVELOPMENT UNDER CONDITIONS OF THE ONGOING WAR..... 197

Макаренко І.О., Фомінов Р.М.

ТАКСОНОМІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС ТА УКРАЇНСЬКА СИСТЕМА КОДИФІКАЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ..... 200

Колотюк О.І., Перерва П.Г.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 204

Баштовенко О.А., Кудьярова К.І.

БІОПЛАСТИК – ПЛАСТИК МАЙБУТНЬОГО І ПРОБЛЕМИ МАЙБУТНЬОГО..... 207

Perederii T., Kurbatova T.

RESOLVING IMBALANCES PROBLEM IN THE RENEWABLE ENERGY MARKET: APPROACHES OF THE EUROPEAN UNION.. 210

Bila Yu.A.

BIOFUEL AS A BIOENERGY ASSET: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF GLOBAL-SCALE UTILIZATION..... 212

<i>Хлисту́н Д.В., Перерва П.Г.</i> ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ: ДОСВІД ЄС.....	214
<i>Gmach Y., Ibañez M., Shkola V.</i> PERSPECTIVES ON WASTEWATER TREATMENT FROM DICLOFENAC.....	217

РОЗДІЛ 2 УКРАЇНА У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ БЕЗПЕКОВОМУ ПРОСТОРИ

SECTION 2 UKRAINE IN THE EUROPEAN SECURITY AREA

СТРАТЕГІЧНИЙ КОМПАС БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ЄС: ОКРЕМІ ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

кандидат юридичних наук Подрез-Ряполова І.

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

Створення належних умов для захисту нашої держави від наслідків російського терору, забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз Україні є ключовим спрямуванням політики держави.

В умовах воєнного стану проблеми, пов'язані з підвищенням обороноздатності та безпеки держави, набувають особливого значення та потребують вирішення з урахуванням досвіду ЄС.

Слід погодитися, що об'єднана в рамках Європейського Союзу Європа почала відчувати критичні наслідки загострення таких проблем, як військові втручання, тероризм, міграція, організована злочинність, пандемії, порушення прав людини, неконтрольоване зростання геополітичних амбіцій міжнародних акторів та ще низки небезпек, і такі фактори дали європейським державам чітке усвідомлення необхідності створення спільної стратегії у сфері безпеки та оборони [1, с. 92].

Стратегічний компас для безпеки та оборони [2] (далі – Стратегічний компас) містить ефективний план зміцнення політики безпеки та оборони ЄС до 2030 року. Зазначений документ регламентує ключові орієнтири для всіх сфер безпеки з структуруванням та визначенням конкретних дій в наступних чотирьох напрямках: діяти швидше та рішучіше під час стикання з кризою; забезпечувати безпеку громадян від загроз, що швидко змінюються; інвестувати в технології, які потрібні; співпрацювати з іншими для досягнення спільних цілей, визначення дій, інвестування, розвитку партнерства та забезпечення безпеки.

Структурно Стратегічний компас поділяється на резюме, вступ, п'ять блоків-розділів, висновки [3]:

- у вступі відзначено, що людство живе в епоху стратегічної конкуренції та складних загроз міжнародній безпеці як у вигляді гібридних викликів, так і актів прямої агресії, особливо наголошується на факті повернення війни в Європі з невинуватою і неспровокованою агресією Росії проти України, при цьому ЄС прагне захищати європейський безпековий порядок, суверенітет, територіальну цілісність і незалежність держав у межах міжнародно визнаних кордонів, підтримка України в протистоянні військовій агресії Росії спрямована на відновлення миру в Європі, водночас, сильніший і дієво ефективніший ЄС у сфері безпеки та оборони сприятиме зміцненню глобальної та трансатлантичної безпеки;

- перший розділ «THE WORLD WE FACE» носить загальний характер і присвячений характеристиці глобального ландшафту безпеки, який став більш мінливим, складним і фрагментованим, ніж будь-коли, через багаторівневі загрози, відповідно, для підготовки Стратегічного компасу був проведений перший в історії комплексний аналіз загроз ЄС у 2020 р., що допомогло виробити спільне розуміння загроз і викликів, з якими ЄС зіткнеться найближчим часом, з метою створення спільної стратегічної культури ЄС буде регулярно переглядати аналіз загроз, принаймні кожні три роки або частіше, якщо цього вимагає зміна стратегічного контексту та безпеки, починаючи з 2022 року;

- у другому розділі «ACT» підкреслено, що Євроспільнота повинна мати можливість діяти швидко й рішуче, коли вибухає криза: з партнерами, якщо це можливо, і наодинці, коли це необхідно, для піднесення практичної ефективності планується зміцнити командно-управлінські структури та їх мобільність;

- третій розділ «SECURE» спрямований на необхідність покращення здатності ЄС передбачати загрози, гарантувати безпечний доступ до стратегічних доменів і захищати своїх громадян, з цією метою передбачається підвищення розвідувального потенціалу Євросоюзу, планується створити спеціальний гібридний інструментарій ЄС для захисту кіберпростору, для боротьби з маніпулюванням іноземною інформацією та втручанням у внутрішні справи держав, при цьому важливим аспектом є посилення дії ЄС в морській, повітряній та космічній сферах, у тому числі шляхом розробки Космічної стратегії ЄС для безпеки та оборони;

- четвертий розділ «INVEST» відзначає нагальну потребу більше і краще інвестувати в інноваційні технології, зменшити технологічну та промислову залежність держав-членів ЄС;

- у п'ятому розділі «PARTNER» звернена особлива увага на посиленні співпраці з партнерами глобального та регіонального рівня з метою подолання спільних загроз і викликів.

Правильно визначено, що у «Стратегічному компасі» представлено

чотири принципи забезпечення колективної безпеки держав-членів ЄС – «Діяти», «Убезпечити», «Інвестувати», «Співпрацювати з партнерами», завдяки інструментарію: оцінювання стратегічного середовища, загроз й викликів та їх впливу на ЄС; комунікації у безпековій і оборонній галузі; модернізації механізмів захисту громадянського суспільства країн-членів й безпосередньо Євросоюзу як міжнародної інституції; визначення цілей і заходів отримання зворотного зв'язку для оцінювання результатів реалізації управлінських рішень [4].

Ураховуючи нещодавні кроки України стосовно пришвидшення процедури її приєднання до Європейського Союзу та початок розгляду керівними органами об'єднання заявки нашої держави на членство у ЄС, «Стратегічний компас» є важливим документом, положення якого має бути враховано під час реалізації політики євроатлантичної інтеграції, варто очікувати, що найближчими роками цей доктринальний документ переглядатиметься з урахуванням наслідків збройної агресії Росії проти України [5].

Окремо слід зазначити, що особлива увага у цьому документі приділена висвітленню інноваційних аспектів щодо безпеки та оборони. Так, наголошується на посиленні інвестування в інноваційні технології, заповненні стратегічних прогалин і зменшенні технологічної та промислової залежності. З цією метою планується розвивати передові військові можливості та інвестувати в технологічні інновації для оборони й створити новий Центр оборонних інновацій у рамках Європейського оборонного агентства.

Четвертий розділ Стратегічного компасу безпеки та оборони «INVEST» містить підрозділ «Інновації, передові технології та зменшення стратегічної залежності», в якому зазначається, що необхідно збільшувати та координувати співробітництво в галузі оборонних інновацій між державами-членами та забезпечувати синергію з Європейською інноваційною радою (European Innovation Council) та Європейським оборонним фондом (European Defence Fund) у сфері проривних технологій а також стимулювати дослідження, розвиток технологій і інновації та зменшити стратегічну залежність у критично важливих технологіях і ланцюжках вартості.

Отже, нові та проривні технології, такі як штучний інтелект, квантові обчислення, сучасні двигуни, біо- та нанотехнології, нові матеріали та промислові потужності змінюють військову справу та оборонні ринки і тому відбувається спільне інвестування в оборонні інновації шляхом поєднання цивільних, космічних і оборонних досліджень і розробки нових стандартів. Проте відбуваються процеси активізації спільних зусиль як на національному рівні, так і шляхом більш амбітного використання відповідних інструментів. Інструменти ЄС мають бути краще підготовлені до майбутнього застосування та технологій наступного покоління. Крім зазначеного наголошено на

необхідності забезпечення амбітної реалізації плану дій щодо синергії між цивільною та оборонною сферами та космічною промисловістю.

Також заплановано інвестування в технології подвійного призначення, що вбачається дуже важливим у зв'язку з динамізацією процесів інвестування з боку конкурентів у критичні технології та кидає виклик ланцюгам поставок та доступу до ресурсів. У міру того, як технологічний ландшафт змінюється, з'являються нові рамки співпраці, тому неприпустимим є дублювання фрагментації та неефективності минулого та необхідним є стимулювання досліджень, розвиток технологій і інновацій та зменшення стратегічної залежності у критично важливих технологіях і ланцюжках вартості. Отже доцільним вбачається забезпечення синергії між цивільними, оборонними та космічними дослідженнями та інноваціями, а також інвестування в критичні та нові технології і інновації для безпеки та оборони.

Незважаючи на те, що затвердження зазначеного документу стратегічного планування щодо зміцнення політики оборони та безпеки ЄС відбулося у березні 2022 року, тобто на самому початку повномасштабного вторгнення росії на територію нашої держави, він містить багато важливих положень, які доцільні для врахування при провадженні стратегічного планування у національному секторі безпеки та оборони, яке повинно проводитися при чіткому визначенні цільових орієнтирів, програм та порядку доступу до фінансових ресурсів.

Таким чином, стратегічне планування у секторі безпеки та оборони держави повинно здійснюватися на підставі виваженого аналізу відповідних зовнішніх і внутрішніх факторів впливу з обов'язковим урахуванням провідного досвіду Європейського Союзу в цієї сфері.

Перспективами подальших наукових пошуків є розгляд питань щодо вдосконалення стратегічного планування інноваційного розвитку в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення.

Список використаних джерел

1. Івасечко О., Цебенко О. Нова оборонна стратегія ЄС «Стратегічний компас» як відповідь на сучасні гібридні загрози. The security architecture of European and Euro-Atlantic spaces: Scientific monograph [science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn, O. Horbach, O. Tsebenko]. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. 267 p. С. 91–105. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-225-8-6>.
2. A Strategic Compass for Security and Defence. For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security. 2022. 64 p. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/en/pdf>.
3. Киридон А. М., Троян С.С. Стратегічний компас: оборонно-безпекова стратегія ЄС. Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування. 2022. URL: <http://bukvisnyk.cv.ua/news/2123/>.
4. Бондар В. Т. Трансформація концептуальних підходів державного регулювання Німеччиною сфери національної безпеки як відповідь на сучасні виклики. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2023. №8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-02-03>.
5. Давимука О. О. Ухвалення «Стратегічного компасу» Європейського Союзу. Центр